

دولت برای توسعه کمر بند سبز به شهرداری تهران کمک کند

محمدحسن آصفری
عضو کمیسیون شوراها و امور داخلی
مجلس شورای اسلامی

تهران به دلیل رها شدن حد و مرزهای شهری آن، گسترش نامحدودی پیدا کرده است. روند گسترش شهر تهران در دهه‌های اخیر مانند سیلی است که از هر طرف راه گرفته و واقعیت امر این است که برای کنترل و مدیریت این ابرشهر کشور لازم است حدود و ثغوری برای آن تعیین شود. طرح کمر بند سبز تهران، طرحی است که با اجرای آن هم محدوده حریم خدماتی شهر مشخص می‌شود، هم کنترل بیشتری بر ساخت و سازهای اطراف شهر ایجاد می‌شود و هم راهکاری برای جلوگیری از افزایش حاشیه‌نشینی در پیرامون شهر خواهد بود. در کنار این موارد، طرح کمر بند سبز تهران در کنترل و کاهش آلاینده‌های هوای پایتخت نیز اثر مهمی خواهد داشت. لذا به اعتقاد من در بحث توسعه کمر بند سبز شهر تهران، همه دستگاه‌ها، وزارخانه‌ها، سازمان‌ها و ارگان‌ها باید از شهرداری تهران حمایت و به این نهاد کمک کنند تا بتواند یک مدیریت جامع و جدی در حوزه مدیریت شهر تهران داشته باشد. همچنین لازم است دستگاه‌های دیگر نیز خود را ملزم بدانند که مصوبات شهرداری تهران را به‌ویژه در زمینه ساختار کمر بند سبز شهر تهران که در حال شکل گرفتن است، به‌طور جدی رعایت کنند. ایجاد و گسترش کمر بند سبز تهران با کنترل حاشیه‌نشینی می‌تواند در مدیریت کلان آسیب‌های اجتماعی ناشی از این امر نیز نقش مهمی ایفا کند و تلاش مدیریت شهری برای افزایش فضای سبز داخلی و حاشیه‌ای پایتخت در راستای کاهش آلاینده‌های هوا را با نتایج بهتری همراه کند. البته تلاش برای کاهش آلودگی هوا نباید تک‌بعدی باشد. تهران به دلیل گستردگی بیش از حدی که پیدا کرده با مشکل ترافیک مواجه است که باعث ورود آلاینده‌های بیشتری به هوای شهر می‌شود، لذا در کنار گسترش فضای سبز شهری و پیرامونی این شهر باید برای حمل‌ونقل شهری نیز برنامه‌ریزی‌های اساسی انجام شود و با ایجاد بزرگراه‌ها و تقاطع‌های غیر همسطح، سرعت بخشیدن به روند توسعه ناوگان عمومی و کاهش تردد با وسایل نقلیه شخصی، مدیریت جدی در حوزه حمل‌ونقل و بحث آمدو شده‌ها انجام شود. اعتقاد دارم شهرداری تهران کارهای خوبی در زمینه توسعه فضای سبز انجام داده اما این اقدامات با توجه به وسعت پایتخت کافی نیست و کسب نتیجه در این حوزه نیازمند گام‌های بلندتری است. لازم است دولت هم مدیریت شهری تهران را کمک کند تا فعالیت‌ها در این زمینه مؤثرتر باشد. توسعه فضای سبز در تهران باید شتاب و سرعت بیشتری پیدا کند؛ لازم است اعتباراتی که شهرداری تهران در اختیار دارد در همه حوزه‌های شهری و در همه مناطق شهری به‌ویژه مناطق پایین شهر که تراکم جمعیت بیشتر است به‌طور عادلانه هزینه شود تا همه شهروندان به عدالت از امکانات شهری بهره‌مند شوند.

ایجاد کمر بند سبز را با قدرت ادامه دهید

سمیه رفیعی
رئیس فراکسیون محیط‌زیست مجلس
شورای اسلامی

بحث کمر بند سبز یکی از موارد مهمی است که در تهران اجرا شد و به اعتقاد من، کار در این زمینه باید با قدرت ادامه داشته باشد. اساساً کمر بند سبز بخشی از تامین سرانه فضای سبز شهری را بر عهده دارد و در شهرهای بزرگ خصوصاً تهران که شهروندان با انواع آلودگی‌ها به‌ویژه آلودگی هوا مواجه هستند، برخورداری از فضای سبز می‌تواند این آلودگی‌ها را تا حدی تلطیف کند. در حقیقت وجود فضاهای سبز خصوصاً کمر بند سبز می‌تواند برای کاهش آلودگی هوا و بحث ترسیب کربن که الان یکی از مطالبات و خواسته‌های عمومی شهروندان است، کمک‌کننده باشد. گذشته از این، کمر بند سبز به لحاظ زیبایی منظر، چشم‌نوازی فضای سبز، آرامش بصری و حس طراوتی که ایجاد می‌کند، به‌ویژه در شهرهای بزرگ که از همه طرف با آلودگی‌ها احاطه شده است، می‌تواند بسیار مؤثر باشد.

اما نکته‌ای که در بحث سرانه فضای سبز و موضوع گسترش و تامین فضای سبز شهری و کمر بند پیرامونی وجود دارد، یکی بحث نگاه‌داشت این فضاهاست و نکته دیگر منابع آبی که باید برای آبیاری این فضاها مورد استفاده قرار گیرد. برای گسترش فضای سبز در پهنه‌های شهری بهتر است از گیاهانی استفاده شود که بومی همان منطقه باشند و بسیار مهم است که گونه‌های مهاجم نباشند. ما امروز در اغلب شهرهای کشور گونه‌های بومی منطقه را از دست داده‌ایم و با گیاهانی که از دیگر شهرها وارد کرده‌ایم، فضاهای سبز را توسعه داده‌ایم و درخت و درختچه‌های بومی را تکثیر و احیا نکرده‌ایم. بهتر است نگاه‌ها در حوزه توسعه فضای سبز منطبق با این ملاحظات باشد. گونه‌های بومی هم ماندگاری بالاتری دارند و هم نگهداری از آنها با توجه به اینکه با محیط سازگاری دارند، کمتر هزینه‌بر خواهد بود. بحث دیگر میزان برداشت از منابع آبی برای نگاه‌داشت فضای سبز است که بهتر است برای این کار از پساب‌ها و خروجی فاضلاب‌ها متناسب با استانداردها انجام شود و این آب‌ها در سیکل آبیاری فضای سبز قرار گیرند. این نکته بسیار مهمی است و امروز که ما در بحران آب به سر می‌بریم، برداشت آب از چاه‌ها برای آبیاری فضای سبز چندان منطقی نیست؛ چرا که با توجه به محدودیت منابع آبی، اولویت استفاده از این آب‌ها با مصارف شرب است. باید مسائلی از این دست در توسعه فضای سبز مورد توجه جدی قرار گیرد، البته تا امروز هم این موضوعات مورد توجه بوده؛ به‌طور مثال محدودیت چمن کاری با توجه به اینکه چمن گیاه بسیار آبربری است، از جمله اتفاقات خوبی بوده که در این حوزه انجام شده اما باید همچنان این نگاه‌ها وجود داشته باشد.

لزوم توجه به پایداری در توسعه کمر بند سبز تهران

وحید جعفریان
مدیرکل دفتر آموزش، ترویج و مشارکت‌های
مردمی سازمان منابع طبیعی

نیازمند حفاظت را نیز با غرس نهال تثبیت کرد. این یکی از بهترین اقداماتی است که باعث می‌شود پایداری مناطق داخل این حریم، به لحاظ عدم تغییر کاربری حفظ شود؛ اما این اقدام ملاحظات خاص خودش را هم دارد. یکی از این ملاحظات این است که در ایجاد کمر بند سبز پیرامونی تهران، انتخاب گونه‌ها از اهمیت زیادی برخوردار است. ما باید در این اقدام با الهام گرفتن از طبیعت قطعاً و حتماً از گونه‌های بومی که در شرایط طبیعی منطقه وجود دارند برای توسعه فضای سبز استفاده کنیم. برخی گونه‌ها زیبایی بیشتری دارند اما آسیب‌پذیرند و نیاز آبی بیشتری دارند؛ باید توجه داشته باشیم که غرس این نوع گیاهان ریسک پایداری اقدامات توسعه فضای سبز را بالا می‌برد. برخی از گونه‌ها نیز متناسب با شرایط طبیعی منطقه نیستند و تمایل به حذف گونه‌های دیگر دارند. این موارد، ملاحظات ظریف اکولوژیکی است که باید حتماً در احیای پوشش گیاهی مدنظر قرار گیرد. خوشبختانه با توجه به فلور غنی کشور، دست ما برای انتخاب گونه‌های مناسب باز است و از این لحاظ محدودیتی وجود ندارد. از این‌رو در بسیاری از مناطق کشور می‌توان گیاهان مختلفی را با فرم‌های رویشی متفاوت غرس کرد و برای توسعه فضای سبز از آنها بهره گرفت و تهران نیز از این امر مستثنا نیست.

ایران جزو کشورهای با پوشش کم جنگل و سرانه جنگل در کشور از متوسط جهانی بسیار پایین‌تر است و حقیقتاً توسعه پایدار بدون در نظر گرفتن ملاحظاتی که توجه ویژه به توسعه فضای سبز داشته باشد، امکان‌پذیر نیست. آنچه مهم است و باید مورد توجه قرار گیرد این‌که در مناطق خشک و نیمه‌خشک، «غرس نهال» بخش کوچکی از فرایند توسعه فضای سبز و کار بزرگ‌تر در این زمینه که هزینه‌بر است و نیاز به برنامه‌ریزی دقیق‌تر دارد، نگهداری و حفاظت از این نهال‌های غرس شده است. در برنامه‌های توسعه نهالکاری در حوزه‌های بیابانی همواره تأکید ما این است که انتخاب عرصه برای نهال کاری با اطمینان از پایداری منابع آب برای استقرار آن نهال باید صورت گیرد و این کار باید در قالب برنامه‌ای ۳ تا ۵ ساله انجام شود تا گیاه بتواند خود را با وضعیت محلی وفق دهد و پایدار بماند. نهالکاری و توسعه فضای سبز پیرامونی تهران یک اقدام چندوجهی است و عملاً با این کار در کنار کمک به توسعه ریه‌های تنفسی شهر می‌توان حریم